

SZIESZTA

SZEGED DÍSZPOLGÁRA: ZSIGMOND VILMOS OSCAR-DÍJAS FILMOPERATŐR

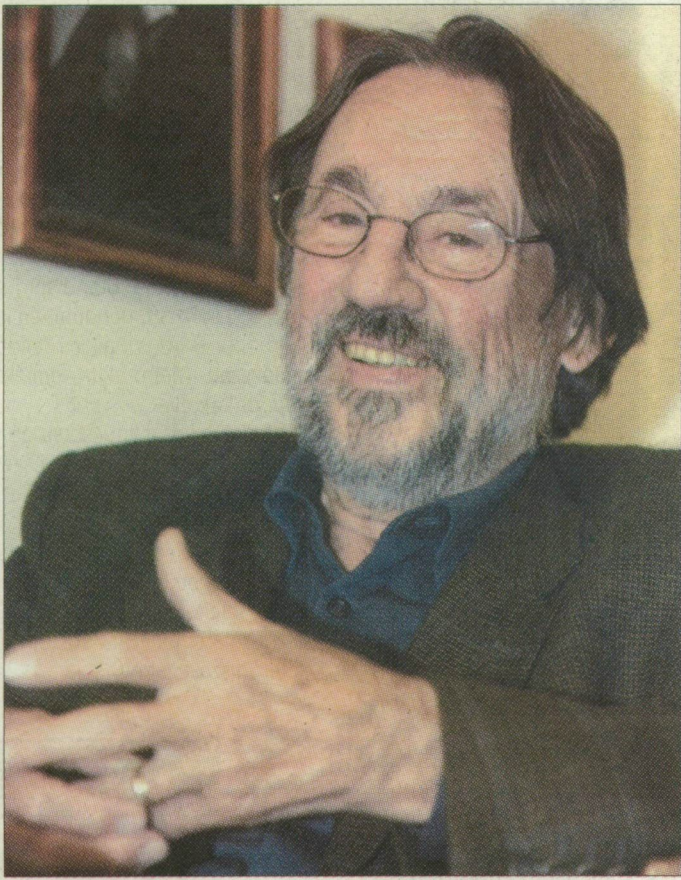
„Itt otthon érzem magam”

Minden úgy alakult, hogy a filmes pályán kötöttem ki, ami végül az életemet jelentette – nyilatkozta lapunknak a 74 éves Zsigmond Vilmos. A szegedi születésű, Amerikában élő Oscar-díjas operatőr Anthony Hopkins főszereplésével szeretné elkészíteni a Hemingway kubai éveiről szóló filmjét.

– Milyen képet őriz Szegedről, ahol a fiatalságát töltötte?

– Svájcban kerültem ötévesen Móravárosra a nagynénémhez, Illus nénihez, aki az anya szerepét töltötte be az életemben, ugyanis apám elvált az édesanyjától. Móravárosban rengeteg fociztam a gyerekekkel a grundon, sokszor szedtem füvet az apám által nevelt bányák és nyulaknak. Apám azt szerette volna, ha hegedűművész leszek, de én a gyakorlás helyett mindig fociztam. Apám látta, hogy nem szeretem az egészet, így abbahagytam a hegedűtanulást. Ezzel szemben volt egy Kodak kamerája, amivel szívesen fényképeztem. Tizenhét évesen három hónapig fekvődtem betegen, amikor nagybátyám adott egy könyvet, ami a művészi fényképezésről szólt. Akkor nagyon megszerettem a fotózást. Addig nem volt semmi olyan az életemben, ami nagyon érdekelt volna. Imádtam pingpongozni, szép eredményeket értem el. Betegségem ideje alatt jöttem rá, hogy fényképezni szeretnék. Apám unszolására jelentkeztem a műszaki egyetemre, ahová a származásom miatt szerencsére nem vettek fel. Minden úgy alakult, hogy a filmes pályán kötöttem ki, ami végül az életemet jelentette, ugyanis a pingpongozásan kívül semmi másra nem volt tehetségem.

– Becsky Balázs szegedi fotográfusnál tanulta a fény-

Zsigmond Vilmos: Móravárosból minden reggel gyalog mentem a fővárosi elemi iskolába

FOTÓ: SCHMIDT ANDREA

képezés alapjait. Hogyan emlékszik első mesterére?

– Becsky Balázs műterme a Stefánián volt, közel a hídhöz. Egy évig tanultam nála. Igazi művész fotós volt, aki egyébként karmester szeretett volna lenni. Az iparosoknak volt egy énekkara, amit ő vezényelt. Emiatt sokszor elment az üzletből, ilyenkor én készítettem a portrékat. Sokat tanultam Becsky Balásztól.

– 1956-ban hagyta el az országot. Milyen érzésekkel tért vissza először a szülővárosába?

– Valamikor a hatvanas évek végén jöttem vissza először Szegedre. Filmfőiskolai tanárom, Illés Gyuri bácsi hívott haza. Én azt hittem, hogy rögtön börtönbe zárnak, mivel 1956-ban több dokumentumfilmet is forgattunk a forradalomról. Gyuri bá-

csi azonban kezeskedett értem. Ő egy elfogadott ember volt a kommunista körében, hallgatót rá a párt.

– Milyen volt tizenegyházy év után újra hazajönni?

– Szegedet mindig szerettem, otthonosan érzem magam a Tisza partján. A város úgy él az emlékeimben, hogy itt nem kell autót használni, mert biciklivel és gyalogosan minden-hová el lehet jutni. Emlékszem, hogy Móravárosból minden reggel gyalog mentem a fővárosi elemi iskolába. Negyvenöt percig tartott az út.

– Mit jelent önnek, hogy díszpolgárrá fogadták?

– Nagyon meghatott a dolog, főleg annak ismeretében, hogy ötven-hatvan éves, a címre érdemes ember közül választottak ki. Los Angelesben jó hírt terjeszttem Szegednek, mindig

elmondom, hogy itt születtem, itt készítik a világhírű Pick szalámit és a szegedi paprikát.

– Tudom, hogy amerre jár a világban, fényképeken örökíti meg élményeit, érzéseit, így megannyi album őrzi már ezen utak emlékeit. Milyen képek kerülnek be az albumba most a szegedi látogatásáról?

– Jelenleg nem tudok fotókat készíteni, mert ideutazásom során a repülőtérrel eltűnt minden poggyásom, így a ruháim és a kamerám is. Én nem vagyok profi fotográfus. A fényhatásokat és a szilüeteket szeretem, de ha nincs hangulat, nem fényképezek.

– Ön szerint milyen irányba halad a filmművészet?

– Rossz irányba, mert az egész üzlettel vált. Ha a nézők igényesebbek lennének, akkor nem fogadnák el azokat a hülye, mondanivaló nélküli filmeket, amelyek csak a kegyetlenségre, a szexre és a speciális effektusokra építenek. Tragédiának tartom, hogy a filmmel ma már csak pénz akarnak keresni. Nem tudom, hogy ez meddig tart. Új közönséget kellene kinevelni. Nekem van erre egy ötletem: első elemista kortól kezdve tanítani kellene az iskolákban a filmművészetet, hogy tudják a gyerekek, ez ugyanolyan, mint a szobrászat vagy a festészet. A diákokat elviszik a múzeumokba, de nem mennek el velük a moziba, ahol megnézhetnék a klasszikusokat, például az Orson Welles rendezte Aranypolgárt.

– Min dolgozik most?

– Négy filmtervem is van. Ha szerencsém lesz, akkor Anthony Hopkins főszereplésével elkészíthetem azt az alacsony költségvetésű művészi filmet, amely Hemingway kubai éveiről szól. Ez egy értelmes film lenne, nem olyan hülyeség, mint amilyeneket napjainkban játszanak a mozik filmművészet címszó alatt.

SZABÓ C. SZILÁRD

Szegedért emlékérmesek

BOTTKÁNÉ ÉGETŐ MÁRIA ORGONAMŰVÉSZ, ORGONATANÁR

Bottkáné Égető Mária a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola Szegedi Tagozatán szerzett zongoratanári oklevelet, utána elvégezte a budapesti Bartók Béla Zeneművészeti Konzervatórium orgona szakát, majd a kilencvenes évek közepén a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola Debreceni Konzervatóriumának orgona szakát. 1986-tól a Király-König Péter Zeneiskola tanára, nevéhez fűződik a zeneiskolai orgonaoktatás beindítása. A tanítás mellett a dóm organistájaként rendszeres résztvevője a szegedi hangversenyéletnek, az egyházzenei hetek lelkes szervezője, közreműködője. Hagyományt teremtett azzal, hogy minden nyáron neves vendégművész közreműködésével jótékonyági hangversenyt ad a szegedi székesegyházban. Ezen a dóm kupolaorgonájának felújítására gyűjtöttek adományokat.

GYÜDI SÁNDOR, A SZEGEDI SZIMFONIKUS ZENEKAR IGAZGATÓ-KARNAGYA

Gyüdi Sándor 1959-ben Szekszárdon született, zeneiskolában gordonkázni, később énekelni tanult. Érettségi után a szegedi egyetemre jelentkezett, amelynek matematika-fizika szakán 1983-ban szerzett diplomát. Az általa alapított Canticum Kamarakórus győzött a Ki mit tud? döntőjében. Gyüdi Sándor a Szegedi Egyetemi Énekkar vezetője lett, és a város ösztöndíjasaként a budapesti Zeneakadémia karvezetés szakán folytatta tanulmányait. 1988-ban diplomázott, és Oberfrank Géza hívására a Szegedi Nemzeti Színházhoz szerződött karigazgatónak. Több mint másfél évtizede vezető karnagya a Vaszy Viktor Kórusnak is. 1999-től a Szegedi Szimfonikus Zenekar igazgató-karnagya, irányításával az együttes az európai koncertélet állandó szereplőjévé vált. 2003 áprilisában például a spanyol királyi család nagybetti koncertjén léptek fel a Palma de Mallorca-i katedrálisban, tavaly nyáron pedig Montserrat Caballé partnerei voltak a Dóm téren.

JURONICS TAMÁS TÁNCMŰVÉSZ ÉS KOREOGRÁFUS

Juronics Tamás, a Szegedi Kortárs Balett művészeti vezetője és koreográfusa 1987-ben végzett a Magyar Táncművészeti Főiskola néptánc tagozatán. Imre Zoltán hívására szerződött táncosként az újjászülető Szegedi Baletthez. Korán lehetőséget kapott, hogy koreográfusként is megmutassa tehetségét, majd Imre Zoltán távozása után,

1993-ban átvette a tagozat művészeti vezetését. Saját táncművei mellett együttesével rendszeresen bemutatja a nemzetközi táncélet legtehetségesebb fiatal koreográfusainak munkáit is. A Szegedi Kortárs Balettel rendszeresen fellép Kecskeméten, Budapesten, és Európa-szerte sikert aratott már – hírnevet szerezve ezzel a városnak is. Harangozó-díjas, elnyerte a legjobb előadónak járó különdíjat a Tel Aviv-i nemzetközi kortárs koreográfusversenyen, Philip Morris-díjas. Prózaí előadást is rendezett áprilisban: Kecskeméten állította színpadra Molnár Ferenc Vörös Malom című darabját.

KISS SÁNDOR, A SZEGEDI FONALFELDOLGOZÓ RT. VEZÉRIGAZGATÓJA

Kiss Sándor 1998 óta a Szegedi Fonalfeldolgozó (Szefo) Rt. vezérigazgatója. Ez idő alatt rendkívül sokat tett a csökkent munkaképességű emberek munkahelyteremtéséért, valamint a munkahelyek megőrzéséért. Irányításával egy korszerű, az uniós országokban is piacépes termékeket gyártó, rentábilisan működő cég jött létre. Míg 1997-ben még 72 millió forintos veszteséget mutatott a mérleg, a 2003-as évet már 10 millió forintos nyereséggel zárták. A Szefo Rt. ma Szeged egyik legnagyobb foglalkoztatójának számít: a 2003-ban alkalmazott közel 1300 fős létszámból ezer volt a megváltozott munkaképességűek száma. Kiss Sándor 1949-ben született Orsházán. Előbb a Kereskedelmi és Vendéglátóipari Főiskolán szerzett diplomát, később elvégezte a közgazdaság-tudományi egyetemet is. Városszerte ismert humánus gondolkodása, amellyel kitűnő munkahelyi légkört teremt.

Pro Urbe-díjasok: Agárdy Gábor és Telegdy Gyula

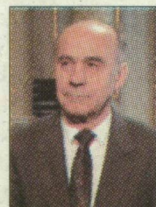
Agárdy Gábor 1922-ben született Szegeden. Pályáját 1937-ben mint táncos boy és kardalos kezdte a Szegedi Városi Színház-

nál. 1938-ban elvégezte az Országos Színészegyesület iskoláját. 1941-ig Szegeden, majd kisebb vidéki társulatoknál játszott. 1942–52 között a Miskolci Nemzeti Színház tagja volt. 1952-től a Fővárosi Operettszínház, 1955-től az Ifjúsági Színház, ezt követően a Petőfi Színház művésze. 1964 óta a Nemzeti Színház, 2000-től a Pesti Magyar Színház társulatának tagja. Hosszú pályafutása során rengeteg fő- és karakterszerepet eljátszott, többek között Bicska Maxi volt a Koldusoperában, Sipos úr az Üveg cipőben, Alfred

Doolittle a My Fair Ladyben. Számos nagy sikerű filmben és tévéjátékban szerepelt: Én és a nagyapám, Szegénylegények, Egy magyar nábob, Kárpáthy Zoltán, Egri csillagok, Csinom Palkó, Kakuk Marci, A dunai hajós, A helység kalapácsa, Földindulás, A szecsuáni jólélek, Égető Eszter. Rendezett is a Várszínházban, a Fóti Faluszínházban és a Gyulai Várszínházban. Festőművészként is sikereket arat, ikonjait Szegeden is kiállították már. Szinte minden szakmai kiüntetést megkapott már: Jászai Mari-díjas, érdemes és kiváló művész, Kossuth-díjas, a Nemzet Színésze és Budapest díszpolgára. A színházi évad szeptemberben az ő vendégszereplésével indult Szegeden: A gyertyák csonkig égnek című Márai-adaptáció Konrádjaként állva ünnepelte a közönség.

A nagyszombati születésű Telegdy Gyula – pécsi. Hat éves volt, amikor szüleivel a dél-dunántúli városba költözött, ott végezte orvosegyetemi tanulmányait (1959-ben, summa cum laude) és az alma mater élettani intézetében kezdte kutatóorvosi pályáját is. A szegedi orvosegyetem kóreléttani intézetének élére 1975-ben hívták meg, azóta ez a munkahelye és az eltelt évtizedek alatt – szegedi lokálpatrióta lett.

Sokféle tehetséggel megáldott ember. Kutatóként széles körű kooperációban dolgozott a hazai és nemzetközi élvonal tudósaiival. Korábban a neuroendokrinológia, a reprodukciós endokrinológia területén, majd a neurohormonok, neuroeptidek idegrendszeri és endokrin hatásait vizsgálta. A memória-funkciót, majd a tanulás egy

speciális formájának, a függőség, a szenvedélybetegség kialakulásának sejt szintű folyamatait kutatta. 1990-ben vá-

lasztották az Akadémia levelező, majd '95-ben rendes tagjává. Széchenyi-díjas, Bathyány-Strattmann-díjas, idén március 15-én a Magyar Köztársasági Érdemrend középkeresztjével tüntették ki. Negyedszázadig vezette a kóreléttani intézetet, orvosegyetemi dékánként ő szervezte meg az angol nyelvű képzést, volt oktatási rektorhelyettes. A dél-alföldi régió kutatóit összefogó Szegedi Akadémiai Bizottságnak (SZAB) több ciklusban volt elnöke, illetve jelenleg is ő látja el ezt a felelős tudománysszervezői feladatot.